

1/2015

Momentti

Sisältö

- LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS** • Vahvistetut lait 2 • Hallituksen esitykset 2 • Valtioneuvoston asetukset 8
• MIETINNÖT YM. 8 • OIKEUSTAPAUKSET • Korkein oikeus 8 • Korkein hallinto-oikeus 10
• KKO:N VALITUSLUVAT 15

➔ VAHVISTETUT LAIT

● Ammattikorkeakoululaki ja laki yliopistolain 49 §:n muuttamisesta (932–934/2014)

HE 26/2014 vp
SiVM 10/2014 vp

Lait tulivat voimaan 1.1.2015.

Ammattikorkeakouluista muodostetaan osakeyhtiömuotoisia oikeushenkilöitä. Ammattikorkeakoulun toiminnan luonteesta johdun laissa säädetään toimitelimitä ja hallinnosta osakeyhtiölakia täydentäen. Laissa säädetään myös ammattikorkeakoulujen rahoituksesta. Lisäksi yliopistolaikiin tehdään lähinnä teknisuonteinen korjaus. Eduskunnan lausumat; 1) Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tiiviisti ammattikorkeakoulujen rahoitusuudistuksen kokonaisvaikutuksia ja antaa siitä selvityksen sivistysvaliokunnalle vuoden 2018 aikana. 2) Eduskunta edellyttää, että ammattikorkeakoulutuksen on oltava työelämälähtöistä ja aluekehitystä tukevaa. Alueellisen ja paikallisen päätöksenteon pitää olla ammattikorkeakoulutuksen vahvuus myös jatkossa. 3) Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii viivytyksettä ehdotuksen, joka perustuslain vaatimukset täyttäen mahdollistaa pakollisen terveydenhoitomaksun keräämisen ammattikorkeakouluopiskelijoilta opiskeluterveydenhuollon palveluiden järjestämiseksi.

● Laki yleisestä asumistuesta ja laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta (938–939/2014)

HE 52/2014 vp
YmVM 7/2014 vp

Lait tulivat voimaan 1.1.2015.

Lailla yleisestä asumistuesta yksinkertaistetaan asumistukijärjestelmää merkittävästi. Asumistues-

sa hyväksyttävien asumismenojen määrittely perustuu kokonaisvuokraan ja omavastuuosuudet määritellään lineaarisesti. Lisäksi laissa säädetään muun muassa omistusasunnoissa hyväksyttävistä asumismenoista ja asumistukea myönnettäessä huomioon otettavista tuloista. Lakia eläkkeensaajan asumistuesta muutetaan siten, että oikeus eläkkeensaajan asumistukeen perustuu henkilön saamaan eläkkeeseen eikä henkilön ikään. Lisäksi säädetään tarkemmin yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen välisestä yhteensovituksesta.

● Laki asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainojen valtiotakauksesta (941/2014)

HE 154/2014 vp
YmVM 9/2014 vp

Laki tuli voimaan 1.1.2015.

Lailla asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainojen valtiotakauksesta otetaan käyttöön valtion täytetäkaus asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainoille nykyisen perusparannuslainaan myönnettävän korkotuen sijaan. Valtio voi myöntää täytetäkauksen luottolaitoksen antamalle lainalle, joka käytetään asunto-osakeyhtiötalon perusparannukseen. Valtiotakauksen myöntäminen edellyttää, että lainansaajalla katsotaan olevan riittävät edellytykset lainan takaisinmaksamiseen. Takausslainan enimmäismäärä on 70 prosenttia kohtuullisista perusparannuskustannuksista ja takausaika on enintään 20 vuotta. Takausslainaan liittyy joko kiinnitysvakuus tai muu turvaava vakuus. Lainansaajalta peritään lainanmyöntäjän välityksellä takausmaksu, joka on kaksi prosenttia myönnetyn takauslainan pääomasta.

● Laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta, laki syyttäjälaitoksesta annetun lain 31 §:n muuttamisesta, laki taisteluvä-

lineiden siviilihenkilöille aiheuttamien tapaturmien korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta, laki yhdyskuntapalvelusta annetun lain 12a §:n muuttamisesta, laki rajavartiolain 80d §:n muuttamisesta ja laki poliisilain 8 luvun 7 §:n muuttamisesta (978–983/2014)

HE 159/2014 vp
VaVM 17/2014 vp

Lait tulivat voimaan 1.1.2015.

Laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta säädetään. Muissa laeissa säädetään vahingonkorvausasioiden käsittelystä. Valtaosa valtioon kohdistuvista vahingonkorvausvaatimuksista keskitetään Valtiokonttorin käsiteltäväksi.

● Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta (993/2014)

StVM 9/2014 vp
HE 150/2014 vp

Laki tulee voimaan 1.5.2015. Lain 12 §:n 2 momentti tuli voimaan 1.1.2015.

Lakia muutetaan, jotta EU-lainsäädäntöä soveltavien valtioiden välisessä sairaanhoidon kustannusten korvaamisessa voidaan siirtyä todellisten kustannusten korvaamiseen. Lisäksi säädetään, että Kansaneläkelaitoksella on mahdollisuus selvittää toisessa jäsenvaltiossa saatua sairaanhoitoa vastaavan hoidon kustannukset ja asiakasmaksut potilaan kotikunnan mukaiselta kuntayhtymältä, kun potilas hakee korvauksia ulkomailla saamastaan hoidosta.

➔ HALLITUKSEN ESITYKSET

● Hallituksen esitys (HE 228/2014 vp) eduskunnalle ryhmä-

rakennuttamislaki sekä laeiksi asuntokauppalain 2 ja 7 luvun ja kuluttajariitalautakunnasta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi ryhmärakennuttamislaki sekä muutettavaksi asuntokauppalakia ja kuluttajariitalautakunnasta annettua lakia. Esityksellä on tarkoitus edistää ryhmärakennuttamista turvaamalla ryhmärakennuttamishankkeisiin osallistuvien oikeudellinen asema ja edesauttamalla sen myötä rahoituksen saamista hankkeille. Ryhmärakennuttamislaki koskisi hankkeita, joissa rakennuttamisen pääasiallisena tarkoituksena on hankkia ryhmään kuuluville luonnollisille henkilöille tai heidän perheenjäsenilleen asunto. Laissa säädettäisiin ryhmärakennuttamishankkeiden markkinoinnista ja markkinointivaiheessa perittävien osallistumismaksujen enimmäismäärästä. Lisäksi säädettäisiin ryhmärakennuttajakonsultin palvelusta, konsultin suorituksessa olevasta virheestä ja suorituksen viivästyneisyydestä sekä näiden seuraamuksista sekä konsultilta edellytettävästä pakollisesta vastuuvakuutuksesta. Laissa olisi niinkään säännöksiä ryhmärakennuttamishankkeen toteuttamiseksi tehtävistä sopimuksista.

● **Hallituksen esitys (HE 230/2014 vp) eduskunnalle eräiden hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutoksia hallintolainkäyttölakiin, korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettuun lakiin, hallintolakiin ja uhkasakkolakiin sekä 174 muuhun lakiin. Esityksessä ehdotetaan, että oikaisuvaatimus olisi nykyistä laajemmin käytössä muutoksenhaun ensi vaiheena, jolloin hallintotuomioistuimeen saisi valittaa vasta oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä. Esityksessä ehdotetaan myös, että valituslupasääntelyn soveltamisalaa laajennetaan uusiin asiaryhmiin muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

● **Hallituksen esitys (HE 235/2014 vp) eduskunnalle laiksi eläimistä saatavista sivutuotteista ja eräksi siihen liittyväksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eläimistä saatavista sivutuotteista, joka sisältäisi Euroopan unionin sivutuotteita koskevan asetuksen kansalliseen toimeenpantoon liittyvät säännökset. Ehdotus sisältää asetuksen mahdollistamat kansalliset poikkeukset ja helpotukset sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käyttöön ja hävittämiseen. Lisäksi ehdotus sisältää toimijoiden ja laitosten rekisteröintiä ja hyväksymistä sekä valvonnan järjestämistä koskevat säännökset. Vastaavat säännökset ovat sisältyneet kumotun eläintautilain nojalla annettuihin vielä voimassa oleviin alemmanasteisiin säännöksiin. Lailla säädettäisiin eläintautien leviämisen estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä sekä toimenpiteistä elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi. Ehdotetulla lailla saatettaisiin nykyinen lainsäädäntö vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Myös rikoslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rangaistavaa olisi ehdotetun lain vastainen eläintaudin leviämisvaaran aiheuttaminen. Lisäksi eläinlääkintähuoltolakiin ja lannoitevalmistelakiin tehtäisiin ehdotetusta laista aiheutuvat teknisluonteiset muutokset. Eläintautilailla voimaan jätetyt kumotun eläintautilain sivutuotteita koskevat säännökset kumottaisiin.

● **Hallituksen esitys (HE 240/2014 vp) eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annettua lakia. Esityksen mukaan iäkkäiden henkilöiden pitkäaikainen hoito ja huolenpito voitaisiin toteuttaa pitkäaikaisena laitoshoidona vain lääketieteellisin perustein tai asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvillä perusteilla. Lisäksi edellytettäisiin, että kunta on selvittänyt mahdollisuudet vastata

iäkkään henkilön palveluntarpeeseen kotiin annettavilla palveluilla tai muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla ennen hoidon ja huolenpidon toteuttamista pitkäaikaisena laitoshoidona. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 246/2014 vp) eduskunnalle laeiksi oikeudenkäymiskaaren 25 ja 25a luvun sekä sotilasoikeudenkäyntilain 3 §:n muuttamisesta**

Esitys sisältää ehdotuksen nykyisen jatkokäsittelylupajärjestelmän laajentamiseksi. Jatkokäsittelylupajärjestelmää koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ne tulisivat yleisesti sovellettaviksi riita- ja hakemusasioissa. Rikosasioissa vastaaja tarvitsisi jatkokäsittelyluvan, jos häntä ei ole tuomittu ankarampaan rangaistukseen kuin kahdeksan kuukautta vankeutta. Syyttäjä ja asianomistaja tarvitsisivat aina jatkokäsittelyluvan hakiessaan muutosta käräjäoikeuden tuomioon.

● **Hallituksen esitys (HE 249/2014 vp) eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta**

Tekijänoikeuslakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että hyvitys teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön maksetaan valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta. Yksityistä kappaleen valmistamista ja sen yleisyyttä tutkittaisiin hyvityksen oikean mitoituksen määrittämiseksi. Ne hyvitysmaksua koskevat pykälät, joita ei ehdoteta muutettaviksi, kumottaisiin. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 250/2014 vp) eduskunnalle laiksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi valtion rahoituksesta niihin yhteiskunnallisiin tehtäviin, jotka on lailla säädetty evankelis-luterilaisen kirkon tehtäväksi. Nämä yhteiskunnalliset tehtävät ovat hau-

taustoimi, väestökirjanpito tehtävät ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito. Valtion rahoitus myönnettäisiin vuosittain kirkon keskusrahastolle. Kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä säädettäisiin erikseen korvauksen jakamisesta seurakunnille ja seurakuntayhtymille. Rahoituksen määrä vuonna 2016 olisi 114 miljoonaa euroa. Rahoituksen määrää korotettaisiin vuosittain kuluttajahintaindeksin mukaista yleisen hintatason muutosta vastaavasti. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 252/2014 vp) eduskunnalle laeiksi ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ja ajoneuvolain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lait ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ja ajoneuvolain muuttamisesta. Voimassa oleva laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta esitetään kumottavaksi. Esityksessä ehdotetaan, että mahdollisuutta käyttää sähköisiä palveluita laajennettaisiin ajoneuvojen rekisteröintitoiminnassa. Ajoneuvon rekisteröinnin voisi jatkossa hoitaa muutamaa poikkeuksellista tilannetta lukuun ottamatta kokonaan sähköisesti. Esityksessä ehdotetaan myös tarkennettaviksi säännöksiä siitä, mitä rekisteröinti-tehtäviä Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa ulkopuolisille palveluntuottajille ja millä edellytyksillä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 253/2014 vp) eduskunnalle tilintarkastuslaiksi ja laiksi julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi tilintarkastuslaki ja uusi laki julkishallinnon ja talouden tilintarkastuksesta. Useita lakeja muutettaisiin niitä vastaaviksi. Esityksessä ehdotettujen uudistusten valmistelu alkoi voimassa olevan tilintarkastuslain hyväksymisen yhteydessä annetun eduskunnan lausuman seurauksena. Lausuman perusteella käynnistettiin tilintarkastajajärjestelmän kokonaisuudistus. Tämä esitys sisältää

ehdotuksen uudeksi tilintarkastajajärjestelmäksi tarkoittaen tilintarkastajien hyväksymis- ja tutkintojärjestelmän uudistamista sekä tilintarkastajien valvontajärjestelmän uudistamista. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 256/2014 vp) eduskunnalle perhehoitolaiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi perhehoitolaiki. Sillä korvataisiin voimassa oleva perhehoitajalaki ja erät sosiaalihuoltolain perhehoitoa koskevat säännökset. Esityksen mukaan perhehoitoa olisi jatkossa mahdollista antaa perhehoitajan kodin lisäksi myös hoidettavan kotona. Esityksessä on erotettu perinteinen toimeksiantosopimus sopimuksesta perhehoidon järjestämisestä, joka on käsitteenä uusi termi perhehoidossa käytettävistä sopimuksista. Esityksellä pyritään selkiyttämään perhehoidon sopimuksia. Tavoitteena on selkeyttää myös sitä, miten perhehoidossa tapahtuneista muutoksista ilmoitetaan sekä miten perhehoitoa valvotaan. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 259/2014 vp) eduskunnalle laiksi valtioneuvoston tilannekuva-toiminnasta**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtioneuvoston tilannekuva-toiminnasta. Lailla säädetään valtioneuvoston tilannekeskuksen keskeiset tehtävät, selkeytetään tilannekeskuksen tiedonsaantioikeutta sekä säädetään viranomaisten tiedonantovelvollisuudesta. Lailla on tarkoitus turvata osaltaan valtionjohdon sekä valtioneuvoston ja sen ministeriöiden tiedonsaanti turvallisuuden liittyvissä merkittävissä tapahtumissa sekä lisätä viranomaisten tiedonvaihtoa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 267/2014 vp) eduskunnalle laiksi matkailijamyynnistä suoritetun arvonlisäveron käteispalautustoimintaa harjoittavan velvollisuuksista sekä laiksi**

arvonlisäverolain 70b ja 133 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki matkailijamyynnistä suoritetun arvonlisäveron käteispalautustoimintaa harjoittavan velvollisuuksista. Nykyisin asetuksessa oleva sääntely nostettaisiin lain tasolle, ja samalla säädöksiä ajantasaistettaisiin. Lakia sovellettaisiin Suomen rajan ylityspaikalla sijaitsevaan palautusliikettä harjoittavaan toimipisteeseen, josta maksetaan arvonlisäveron palautuksia matkailijoiden viedessä ostoksia Euroopan unionin alueen ulkopuolelle. Toimintaan vaadittavan luvan myöntäisi Verohallinto, jolle kuuluisi myös lain noudattamisen valvonta. Arvonlisäverolakiin ehdotetaan tehtäväksi lähinnä teknisiä muutoksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 268/2014 vp) eduskunnalle kunta-laiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kuntalaki, joka korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Kuntalain tarkoituksena olisi edistää kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista sekä kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyttä. Lakia sovellettaisiin lähtökohtaisesti kunnan toimintaa myös silloin, kun kunta hoitaa tehtäviään kuntien yhteistoimintana, omistamissaan yhteisöissä ja ostopalveluina. Konserninäkökulma otettaisiin laissa erityisesti huomioon johtamista ja taloutta koskevassa sääntelyssä. Esitetyt säännökset mahdollistavat pitkälti kunnan hallinnon ja talouden hoidon järjestämisen paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden mukaan. Laissa tuotaisiin esiin erilaisia kuntien käytettävissä olevia mahdollisuuksia hallinnon järjestämisessä ja osittain säännöksiä tarkennettaisiin nykyistä velvoittavampaan muotoon. Kuntia koskevia uusia lakisäateisiä veloitteita olisivat kuntastrategian laatiminen, johtajasopimukset, nuorisovaltuuston

ja vammaisneuvoston asettaminen ja niiden toimintaedellytyksistä huolehtiminen, konserniohjeiden sisältövaatimukset, sähköiset päätöksentekomenettelyt, kuntayhtymän alijäämän kattamisvelvoite, takausten rajoittaminen, kiinteistön myyntiä koskevat säännökset, mahdollisuus antaa palveluvelvoite sekä kunnan toiminnan kannalta keskeisten asiakirjojen, päätöspöytäkirjojen sekä sidonnaisuuksia koskevien ilmoitusten julkaiseminen yleisessä tietoverkossa. Talouden kannalta merkittävimmät muutokset koskevat kuntatalousohjelmaa sekä arviointimenettelyn laajentamista ja kytkemistä alijäämän kattamisen sääntelyyn. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutoksia kielilakiin ja kuntarakennelakiin sekä eräisiin muihin lakeihin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2015 mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Merkittävää osaa kuntalain säännöksistä ehdotetaan kuitenkin sovellettavaksi vasta vuonna 2017 valitun valtuuston toimikauden alusta lukien.

● **Hallituksen esitys (HE 276/2014 vp) eduskunnalle laeiksi suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Esitys koskee lisäeläkejärjestelyitä, joissa työnantaja itse vastaa lisäeläkkeen maksamisesta ja hallinnoimisesta eli niin sanottuja suoria lisäeläkejärjestelyitä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta. Lisäksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi. Työnantajan olisi turvattava maksukyvyttömyytensä varalta vähintään puolet suoraan lisäeläkejärjestelyyn perustuvasta eläkevastuun määrästä. Työnantaja voisi toteuttaa turvaamisvelvoitteen ottamalla vakuutuksen, asettamalla vakuuden tai muulla näihin rinnastettavalla tavalla. Turvaamisvelvoite katsottaisiin täyttyneeksi myös tilanteessa, jossa vähintään

puolet työnantajan lisäeläkelupauksesta olisi järjestetty henkivakuutusyhtiön, eläkesäätiön tai -kassan kautta. Laissa säädettäisiin lisäksi työnantajan tiedonantovelvollisuudesta, viranomaisvalvonnasta ja laiminlyöntitilanteista. Työsuojeluviranomaisella olisi oikeus antaa kehotuksia, jos työnantaja rikkoisi laista johtuvia velvollisuuksiaan. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 277/2014 vp) eduskunnalle työtaturma- ja ammattitautilaeiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi työtaturma- ja ammattitautilaki. Lailla uudistettaisiin nykyisen tapaturmavakuutus- ja ammattitautilainsäädännön rakenne kokonaisuudessaan. Lain sisältö saatettaisiin vastaamaan työelämän muuttuneita olosuhteita ja perustuslain nykyainsäädännölle asettamia vaatimuksia. Työtaturma- ja ammattitautivakuutusjärjestelmän perusrakenteisiin, kuten järjestelmän rahoitukseen tai toimeenpanon järjestämiseen, ei ehdoteta muutoksia. Esityksessä ehdotetaan myös lukuisia teknisiä muutoksia muuhun etuuslainsäädäntöön sekä eräitä korvausten yhteensovittamiseen liittyviä muutoksia työeläkelakeihin. Rikoslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös tapaturmavakuutusmaksupetoksesta. Lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016. Haittarahan kertakorvauksen laskentaa koskeva laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin mahdollista.

● **Hallituksen esitys (HE 278/2014 vp) eduskunnalle maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilaeiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilaki. Uudistaminen liittyy työntekijöitä ja muita yrittäjiä koskevan tapaturmavakuutus- ja ammattitautilainsäädännön uudistamiseen. Ehdotettu laki vastaisi sisällöltään ja rakenteeltaan pitkälti työtaturma- ja ammattitautilakia. Esityksessä ei

ehdoteta muutoksia maatalousyrittäjien ja apurahansaajien työtaturma- ja ammattitautijärjestelmän perusrakenteisiin, kuten järjestelmän rahoitukseen tai toimeenpanon järjestämiseen. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 282/2014 vp) eduskunnalle laiksi tiettyjen uusiutuvaa energiaa käyttävien energijärjestelmien asentajien kouluttajan hyväksymisestä**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tiettyjen uusiutuvaa energiaa käyttävien energijärjestelmien asentajien kouluttajan hyväksymisestä. Lailla pantaisiin kansallisesti täytäntöön uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin säännöksiä. Esityksessä ehdotetaan, että laissa säädettäisiin Energiaviraston tehtäväksi hyväksyä hakemuksesta asentajille lisäkoulutusta järjestävä kouluttaja. Tässä yhteydessä asentajilla tarkoitettaisiin biomassa-, lämpöpumppu-, aurinkosähkö- ja aurinkolämpöjärjestelmien sekä matalalta geotermistä lämpöä ottavien järjestelmien asentajia. Koulutus on luonteeltaan vapaaehtoista ammatillista lisäkoulutusta.

● **Hallituksen esitys (HE 291/2014 vp) eduskunnalle laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 1 §:n sekä rikoslain 2 a luvun muuttamisesta**

Esityksen mukaan rangaistusmääräyksellä tai sakkomääräyksellä ei voitaisi käsitellä rikosasiaa, jos sarkotettavan aikaisemmat sakkorikokset osoittavat niiden toistuvuuden ja samankaltaisuuden perusteella ilmeistä piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä. Jos henkilölle on vuoden aikana tehtyjen rikkomusten perusteella määrätty vähintään kolme sakkorangaistusta, seuraava rikkomus käsiteltäisiin tuomioistuimessa. Tuomioistuimi voisi muuntaa sakon vankeudeksi, jos sakkoa ei saada perityksi. Samalla sakon muuntosuhdetta muutettaisiin vankiluvun kasvun hillitsemiseksi siten, että kolmen päiväsakon sijasta neljää maksa-

matonta sakkoa vastaisi yhden päivän vankeus. Muuntorangais- tuksen vähimmäispituus korotet- taisiin neljästä päivästä viiteen päi- vään vankeutta ja enimmäispituus alennettaisiin 60 päivästä 40 päi- vään vankeutta. Uudistus on tar- koitettu tulemaan voimaan saman- aikaisesti kuin sakon ja rikesakon määräämistä koskeva laki. Vii- meksi mainitun lain voimaantulo riippuu oikeus- ja poliisihallinnon tietojärjestelmähankkeiden voi- maantulosta.

● **Hallituksen esitys (HE 292/ 2014 vp) eduskunnalle henki- lötietojen käsittelyä Rikosseu- raamuslaitoksessa koskevaksi lainsäädännöksi**

Esityksessä ehdotetaan annetta- vaksi uusi laki henkilötietojen kä- sittelystä Rikosseuraamuslaitok- sessa. Lailla toteutettaisiin rikos- seuraamusalan organisaatiouudis- tusten edellyttämät muutokset vi- ranomaisnimissä ja eräissä käsit- teissä. Lisäksi tehtäisiin rekistereid- en sisältöä ja käsittelyä koskevat muutokset, jotka on havaittu ai- heellisiksi alan toiminnallisten muutosten vuoksi. Tällaisia ovat esimerkiksi mahdollisuus rekiste- röidä tuomitun valokuva yksilöin- titietoihin sekä tarkkarajaiset tieto- jen luovuttamisen ja saamisen mahdollisuudet esimerkiksi tilan- teissa, joissa Rikosseuraamuslai- toksen tulee laatia pitkäaikaisvan- kien vapauttamismenettelystä an- netun lain nojalla arvio henkilön väkivaltaisuuden riskistä tai suun- nitella ja toteuttaa tällaisen riskin vähentämiseen tähtävää toimin- ta. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 293/ 2014 vp) eduskunnalle laiksi rikosuhrimaksusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettä- väksi rikosuhrimaksulaki sekä muutettavaksi sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia, sak- kon täytäntöönpanosta annettua lakia ja velkojien maksunsaantijär- jestyksestä annettua lakia. Esityk- sessä ehdotetaan otettavaksi käyt- töön rikosentekijöiltä perittävä uusi maksu, rikosuhrimaksu. Lain tarkoituksena on vahvistaa rikok- sen uhreille suunnattujen tukipal-

veluiden valtionrahoitusta rikos- uhrimaksun tuottoa vastaavalla määrällä. Maksun suorittamiseen olisi velvollinen täysi-ikäisenä ri- koksen tehnyt henkilö, joka tuomi- taan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta. Rikosuhrimaksun suuruus olisi 40 euroa tai 80 euroa riippuen rangaistuksen säädetyistä enimmäispituudesta. Yhteisösak- koon tuomittavalle oikeushenki- lölle määrättävä rikosuhrimaksu olisi 800 euroa. Rikosuhrimaksun määräisi pääasian käsittelevä tuo- mioistuini tai sakon määräämiseen oikeutettu virkamies, joka tavalli- simmin on syyttäjä tai poliisi. Ri- kosuhrimaksun täytäntöönpano ja perintä järjestettäisiin sakon täy- täntöönpanosta annetun lain mu- kaisesti. Lait on tarkoitettu tule- maan voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämi- sestä annettu laki.

● **Hallituksen esitys (HE 294/ 2014 vp) eduskunnalle viitto- makielilaiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettä- väksi viittomakielilaki. Ehdotetun lain tavoitteena olisi edistää viitto- makieltä käyttävien kielellisten oi- keuksien toteutumista. Viran- omaisten olisi toiminnassaan edis- tettävä viittomakieltä käyttävien mahdollisuuksia käyttää omaa kieltään ja saada tietoa omalla kie- lillään. Ehdotettu laki koskisi suo- malaista ja suomenruotsalaista viittomakieltä.

● **Hallituksen esitys (HE 320/ 2014 vp) eduskunnalle laeiksi ydinenergiain ja säteilylain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutetta- vaksi ydinenergialakia ja säteilyla- kia. Esityksen tavoitteena on sel- ventää Säteilyturvakeskuksen riip- pumatonta asemaa ydinenergian käytön turvallisuusvalvonnassa. Säteilyturvakeskuksen toimivaltaa ehdotetaan laajennettavaksi ympä- ristön säteilyvalvonnassa sekä Sä- teilyturvakeskukselle annettavaksi määräyksenantovalta ydinturval- lisuutta koskevissa asioissa. Esi- tyksessä ehdotetaan ydinenergia- lakiin lisättäväksi säännökset val- tioneuvoston periaatepäätökseen sisällytettävistä ehdoista sekä Sä- teilyturvakeskuksen lupahake-

muksen johdosta antamasta lau- sunnosta. Esityksessä ehdotetaan myös, että ydinlaitoksen haltijalta kerättävää ydinturvallisuustutki- musmaksua ja jätehuoltovelvolliselta perittävää maksua korotetta- siin määräjäksi ydinturvallisuus- ja ydinjätehuollon tutkimuksen infrastruktuurin kehittämiseksi. Säteilylakia ehdotetaan muutetta- vaksi siten, että Säteilyturvakes- kuksen toimivaltaa ympäristön sä- teilyvalvonnassa vahvistetaan sekä laajennetaan Säteilyturvakes- kuksen valtuutta antaa säteilyn käytön turvallisuutta koskevia si- tovia määräyksiä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdolti- simman pian lukuun ottamatta eräitä ydinenergiain säännöksiä, jotka on tarkoitettu tulemaan voi- maan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 323/ 2014 vp) eduskunnalle laiksi eräistä asbestipurkutyötä kos- kevista vaatimuksista**

Esityksessä ehdotetaan säädettä- väksi laki eräistä asbestipurkutyö- tä koskevista vaatimuksista. Laki sisältäisi asbestipurkutyölupaa koskevat olennaiset säännökset. Laissa säädettäisiin myös asbesti- purkutyöntekijältä edellytettäväs- tä pätevydestä sekä myönnetyis- tä asbestipurkutyöluvista ja asbes- tipurkutyöhön pätevistä henkilöis- tä pidettävistä rekistereistä. Esi- tyksen tavoitteena on siirtää tällä hetkellä valtioneuvoston päätök- sen tasolla säädetyin asbestipurku- työtä koskevan sääntelyn keskei- nen sisältö perustuslain edellyttä- mällä tavalla lain tasolle ja samalla ajanmukaistaa sitä. Laki on tarkoi- tettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 324/ 2014 vp) eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esityksessä ehdote- taan säädettäväksi laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi sekä sen voimaantulolaki ja eräitä näihin liittyviä muita lakeja. Laeilla uudistetaan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, tuottamista, hallintoa, suunnit- telua, rahoitusta ja valvontaa kos- kevat säännökset. Uudistuksella kootaan nykyisin lähes 200 eri

kunnalliselle organisaatiolle kuuluvien palvelujen kattava järjestämisvastuu viidelle sosiaali- ja terveysalueelle ja tuottamisvastuu enintään 19 kuntayhtymälle. Sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymillä on ehdotuksen mukaan järjestämisvastuu julkisista sosiaali- ja terveyspalveluista. Jokainen kunta kuuluu yhteen sosiaali- ja terveysalueeseen. Alueet eivät itse tuota palveluja, vaan sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta vastaavat sosiaali- ja terveysalueen järjestämis päätöksessä määriteltävät kuntayhtymät. Kunnat voivat sopia, että kuntayhtymän sijasta tuottamisvastuu toteutetaan vastuukuntamallilla. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi sosiaali- ja terveysalue laatii järjestämis päätöksen. Siinä määritellään keskeiset sosiaali- ja terveyspalvelujen toteuttamiseksi tarvittavat toimet ja vastuut alueella. Järjestämis päätös sitoo tuottamisvastuussa olevia kuntayhtymiä. Tuottamisvastuussa olevat kuntayhtymät toteuttavat palvelut niiden omana toimintana. Oma palvelutuotantoa voidaan täydentää yksityisiltä palvelujen tuottajilta hankittavilla palveluilla järjestämis päätöksessä määriteltujen periaatteiden mukaisesti. Esityksen mukaan valtioneuvosto antaa eduskunnalle joka neljäs vuosi selonteon sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin strategisista tavoitteista. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa toimintaa lainsäädännön ja pitkän aikavälin strategisten tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi ministeriö neuvottelee vuosittain kunkin sosiaali- ja terveysalueen kanssa niiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien hoitamisesta. Kunnat vastaavat jatkossakin sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoituksesta. Rahoitus perustuu kunnan asukasluvuun sekä ikärakenteeseen ja sairastavuuteen. Kuntien rahoitusosuus kerätään sosiaali- ja terveysalueille, jotka osoittavat sen edelleen tuottamisvastuussa oleville kuntayhtymille laissa määriteltävien kriteerien ja järjestämis päätöksessä määriteltävien tarkempien perusteiden mukaisesti. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian niiden vahvistamisesta. Lakien mukaiset sosiaali- ja terveysalueet on muodostettava siten, että ne aloittavat toimintansa viimeistään vuoden 2016 alussa.

Tuottamisvastuu siirtyy vuoden 2017 alussa perustettaville tuottamisvastuussa oleville kuntayhtymille.

● **Hallituksen esitys (HE 326/2014 vp) eduskunnalle laeiksi lääkelain sekä sairausvakuutuslain 5 luvun 9 §:n muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lääkelakia ja sairausvakuutuslakia. Lääkelakia koskevat ehdotetut muutokset koskevat apteekkitoimintaa ja apteekkien lääkevalmistusta. Apteekkien lääkevalmistus muutettaisiin kokonaan luvanvaraiseksi toiminnaksi. Avointen apteekkilupien ilmoitusmenettelyä yksinkertaistettaisiin ja ilmoitusten tietosisältöä parannettaisiin. Apteekkarin vaihdostilanteita nopeutettaisiin lyhentämällä apteekin vastaanottamisen määräaika. Uuden ja luopuvan apteekkarin välisiä oikeuksia ja velvollisuuksia apteekkarin vaihdostilanteissa täsmennettäisiin. Lisäksi lakiin ehdotetaan sivuapteekkeja, apteekin palvelupisteitä sekä apteekin verkkopalvelua koskeviin säännöksiin muutoksia, jotka selkeyttäisivät niiden perustamista ja toimintaa koskevia säännöksiä. Apteekin asiakastiloja koskevia vaatimuksia täsmennettäisiin vastaamaan vallitsevaa lääkelain tulkintaa, jonka mukaan yhden toimiluvan perusteella voidaan myydä lääkkeitä yhdestä toimitilasta. Lakiin lisättäisiin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen oikeus uhkasakon asettamiseen tehostamaan tarkastuksissa annettujen määräysten toteuttamista. Apteekkeille tulisi velvoite luovuttaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen taloudellisia tietoja toiminnastaan keskukselle kuuluvia kehittämis- ja suunnittelutehtäviä varten. Lääkelakiin ja sairausvakuutuslakiin tehtäisiin lisäksi lääkkeen hinnan ja korvauksen perusteen muodostumista koskevat täsmennykset. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 327/2014 vp) eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja rikoslain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi huumausainelakia ja rikos-

lakia. Uusien huumaantumistar-koituksessa käytettävien aineiden valmistus, maahantuonti, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovuttaminen voitaisiin kieltää siten, että aineet määritellään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella kuluttajamarkkinoilta kielletyiksi psykoaktiivisiksi aineiksi. Kielto ei koskisi aineen maahantuontia ja varastointia ilmoituksen tekemisen jälkeen tutkimustoiminnassa tai teollisessa elinkeinotoiminnassa. Kielto ei myöskään koskisi sellaisia tilanteita, joissa ainetta on perustellusta syystä muussa aineessa tai valmisteessa ja väärinkäytön vaara on vähäinen. Kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen kiellon rikkomisesta voitaisiin rikoslain nojalla tuomita sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta.

● **Hallituksen esitys (HE 335/2014 vp) eduskunnalle laeiksi rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä sekä rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä. Uusi laki sisältäisi tarpeellisen lainsäädännön energiatodistustietojärjestelmän käyttöönottamiseksi. Tietojärjestelmään sisältyisivät rekisterit energiatodistusten laatioista, energiatodistuksista ja valvontatiedoista. Energiatodistukset laadittaisiin käyttäen tietojärjestelmää. Lisäksi eräitä rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain säännöksiä ehdotetaan kumottaviksi tai muutettaviksi uuden lain vuoksi.

● **Hallituksen esitys (HE 336/2014 vp) eduskunnalle laeiksi laajarunkoisten rakennusten rakenteellisen turvallisuuden arvioinnista sekä maankäyttö- ja rakennuslain 117 i ja 166 §:n muuttamisesta**

Uudessa laissa säädettäisiin laajarunkoisten rakennuksen, jolle on myönnetty rakennuslupa ennen lain voimaantuloa, omistajalle velvollisuus huolehtia, että asiantuntija on arvioinut rakennuksen rakenteellisen turvallisuuden. Arviointi ehdotetaan kohdistetta-

vaksi rakennuksiin, joissa niiden pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä tyypillisesti oleksiee suuria määriä ihmisiä. Arviointivelvollisuus kohdistuisi lisäksi maneeseihin ja laajarunkoisiin eläinsuojarakennuksiin. Lakiehdotukseen sisältyy lisäksi säännökset arvioinnin sisällöstä ja arvioinnista annettavasta todistuksesta. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi omistajalle velvollisuus huolehtia, että lain soveltamisalaan kuuluvan laajarunkoisen rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje sisältää kantavuuden seurantatoimenpiteet aikatauluineen sekä kunnossapidon kannalta tarpeelliset erityissuunnitelmat kantavien rakenteiden osalta. Laissa säädettäisiin myös velvollisuudesta ilmoittaa välittömästi vaarasta. Maankäyttö- ja rakennuslakia ehdotetaan samassa yhteydessä muutettavaksi siten, että sen käyttö- ja huolto-ohjetta koskevaan pykälään lisättäisiin informatiivinen viittaus nyt ehdotettavaan erityissääntelyyn. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain rakennuksen kunnossapitoa koskevaan pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti rakennuksen omistajan yleisestä velvollisuudesta seurata rakennuksen kantavuuden kannalta keskeisten rakenteiden kuntoa.

► VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

- **Valtioneuvoston asetus ilmailulta rajoitetuista alueista (930/2014)**

Asetus tuli voimaan 13.11.2014.

Asetuksella lisätään ilmailulta rajoitettujen alueiden määrää, mikä rajoittaa jossain määrin ilmailua Suomen ilmatilassa. Rajoitusalueille lentämistä koskevien lupien myöntäminen siirretään Liikenteen turvallisuusvirastolta Puolustusvoimien tehtäväksi, jolloin Puolustusvoimien rooli lupamenetelyssä muuttuu lausunnonantajasta lupaviranomaiseksi.

- **Valtioneuvoston asetus suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta (936/2014)**

Asetus tuli voimaan 20.11.2014.

Asetuksella säädetään polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten eli suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta. Asetuksella korvataan voimassa oleva polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta annettu valtioneuvoston asetus (96/2013), jäljempänä SuPo-asetus, johon uusi asetus kuitenkin asiasisällöltään suurelta osin perustuu. Asetuksesta jätetään pois uuteen ympäristönsuojelulakiin (527/2014) siirretyt säännökset ja siihen tehdään tästä johtuvat tekniluonteiset muutokset. Samalla lisätään joitain asetuksen soveltamista selkeyttäviä täydennyksiä. Asetus on osa teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2010/75/EU), kansallista toimeenpanoa.

- **Valtioneuvoston asetus lukioissa tarkoitettun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014)**

Asetus tuli voimaan 1.12.2014 siirtymäsäännöksin.

Tavoitteiden osalta säädetään omilla pykälissään kasvusta sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, tiedoista ja taidoista, elinikäisestä oppimisesta ja ohjauksesta sekä opiskeluympäristöistä ja toimintakulttuurista. Lisäksi säädetään aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityisistä tavoitteista ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen erityisistä tavoitteista. Asetuksessa säädetään nuorille annettavan opetuksen tuntijako, maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tuntijako ja aikuisille annettavan opetuksen tuntijako.

- **Valtioneuvoston asetus mittayksiköistä (1015/2014)**

Asetus tuli voimaan 8.12.2014.

Asetuksella saatetaan uudelleen kansalliseen lainsäädäntöön neuvoston mittayksikködirektiivi 80/

181/ETY. Direktiivillä on vahvistettu kansainvälisen SI-mittayksikköjärjestelmän (Système International, SI) mittayksiköt. Lisäksi asetuksella säädetään joillakin erikoisaloilla kansainvälisesti tunnustetut yksiköt sekä Suomen virallinen aika. Asetus on samansäiltöinen kuin vuoden 1992 mittayksikköasetus, joka kumoutui uuden mittauslaitelain myötä 1.7.2011.

► MIETINNÖT YM.

- **Työryhmä luovutti 13.11.2014 oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonille ehdotuksensa, jossa selvitettiin äitiyslain säätämistä.**

Laissa olisi säännökset äitiyden vahvistamisesta silloin, kun naispari on hankkinut lapsen yhteisesti hedelmöityshoittojen avulla. Hedelmöityshoittoja muutettaisiin siten, että jatkossa naisparien on mahdollista saada hedelmöityshoitoja yhdessä. Nainen, joka yhdessä lapsen synnyttäneen naisen kanssa antoi suostumuksensa hedelmöityshoittoon, voitaisiin vahvistaa äidiksi lapsen synnyttäneen äidin ohella. Tavoitteena on selkeyttää oikeustilaa sekä vahvistaa naisparin vanhemmuutta ja yhdenvertaisuutta suhteessa eri sukupuolta oleviin vanhempiin. Ulkomaisiin sijaissynnytysjärjestelyihin työryhmä ehdottaa, että toisessa valtiossa tehtyyn sijaissynnytysjärjestelyyn perustuva ulkomainen päätös äitiyden vahvistamisesta voitaisiin tunnustaa Suomessa, jos äidiksi vahvistettu nainen on asunut keskeytyksettä vähintään vuoden kysessä valtiossa ennen lapsen syntymää.

► KORKEIN OIKEUS

KKO:2014:84

Työsopimus – Lomauttaminen – Työsopimuksen päättäminen – Irtisanomajan palkka Konkursi

A:n lomautuksen 200. päivä täyttyi perjantaina 5.11. Hän irtisanoi työnsopimuksensa seuraavana maanantaina 8.11. lomautuksen keston perusteella. Työnantajayhtiö oli

asetettu tiistaina 2.11. konkurssiin, mutta yhtiö ei ollut irtisanonut A:n työsopimusta. Työsopimuslain 5 luvun 7 §:n nojalla A:lle maksettava irtisanomisajan palkkaa vastaava korvaus määräytyi yleisen irtisanomisajan eikä yhtiön konkurssin johdosta työsopimuslain 7 luvun 8 §:n 1 momentissa säädetyn 14 päivän irtisanomisajan perusteella.

TSL 5 luku 7 § 3 mom
TSL 7 luku 8 § 1 mom

KKO:2014:85

Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen Seksuaalirikos – Raiskaus – Törkeä raiskaus Vapaudenriisto

K:n syyksi oli luettu samaan rikoskokonaisuuteen kuuluvat törkeä raiskaus, raiskaus ja kaksi vapaudenriistoa. Kysymys K:lle ja kolmelle muulle samaan tekokokonaisuuteen eri tavoin osalliselle tuomittavien rangaistusten mittamisesta.

KKO:2014:86

Virkarikos – Virkavelvollisuuden rikkominen – Tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen Lääkäri Tietosuoja Potilaan oikeudet Yksityiselämän suoja

Psykiatrisen poliklinikan vastaava erikoislääkäri A oli lukenut puolisonsa sukulaisen, poliklinikalla hoidettavana olleen B:n potilastietoja, vaikka tämä ei ollut ollut hänen potilaansa. Kysymys siitä, oliko A rikkonut virkavelvollisuuttaan.

PL 10 §
L potilaan asemasta ja oikeuksista 3 § 2 mom, 13 §
HenkilötietoL 7 §
HenkilötietoL 12 § 1 mom 10 kohta

KKO:2014:87

Ryöstö – Törkeä ryöstö Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Kohtuullistamisperusteet – Rangaistuslajin valinta – Ehdollinen vankeus

A, joka oli 17.3.2000 puukolla kioskin sisätiloissa myyjää uhkaamalla

anastanut rahaa ja savukkeita, oli tuomittu törkeästä ryöstöstä. Kysymys rangaistuksen mittaamisesta ja siitä, voitiinko rikoksen tekemisestä kulunut aika ottaa huomioon rangaistusta lieventävänä seikkana. Kysymys myös rangaistuslajin valinnasta.

RL 6 luku 3 §
RL 6 luku 4 §
RL 6 luku 7 § 3 kohta
RL 6 luku 9 § 1 mom

KKO:2014:88

Yksityishenkilön velkajärjestely – Maksuohjelma Ulosottoakaari – Ulosottoperusteen määräraika

Pankilla oli A:lta saatavat, joiden suorittamiseksi oli ulosmitattu A:n omistama tilan määräosa. Saatavien ulosottoperusteen täytäntöpanokelpoisuus oli päätynyt 28.1.2009, jolloin saatavat olivat ulosottokaaren 2 luvun 27 §:n 1 momentin mukaan vanhentuneet. A:lle oli myönnetty yksityishenkilön velkajärjestely 27.7.2009. Kysymys siitä, oliko pankilla ulosottokaaren 2 luvun 24 §:n 3 momentin nojalla oikeus maksun saantiin ulosmitatuista varoista A:n velkajärjestelyssä. (Ään.)

VJL 3 § 1 mom 3 kohta
UK 2 luku 24 § 3 mom
UK 2 luku 27 § 1 mom

KKO:2014:89

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Ennakkoratkaisuperuste – Muutosperuste Kunnianloukkaus Sananvapaus – Sananvapauden käyttäminen joukkoviestinnässä – Verkkoviestin hävittämismääräys

A:n internet-sivustoillaan julkaisema laaja aineisto oli sisältänyt X:n ja Y:n kunniaa loukkaavia väitteitä, joiden osalta A tuomittiin kärjäoikeudessa rangaistukseen kunnianloukkauksesta. Sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 22 §:n 3 momentin nojalla kärjäoikeus määräsi A:n poistamaan ylläpitämiltään internet-sivustoilta kaikki sellaiset verkkoviestit, joissa mainittiin X:n tai Y:n nimi tai muutoin esitettiin viittauksia heihin tai heitä koskevaan asiaan. Valituksessaan hovioikeudelle A katsoi, että

poistettavaksi olisi saanut määrätä ainoastaan lainvastaisiksi todetut verkkoviestit.

Hovioikeus ei myöntänyt asiaa jatkokäsittelylupaa. Korkeimman oikeuden päätöksestä ilmenevillä perusteilla katsottiin, että hovioikeuden olisi pitänyt myöntää jatkokäsittelylupa muutos- ja ennakkoratkaisuperusteella.

SananvapausL 22 § 3 mom
OK 25 a luku 11 §

KKO:2014:90

Tapaturmakorvaus Oikeudenkäyntimenettely – Suullinen käsittely

A oli tapaturmailmoituksessa ja lääkärin alkuvaiheessa tekemien merkintöjen mukaan kuvannut tapaturman sattuneen hänelle 24.11.2010 siten, että A:n vasen jalka oli livennyt hänen nostaessaan raskasta laatikkoa autosta, jolloin hän oli tuntenut oikeassa olkapäässään kipua. A haki vakuutus-oikeudessa muutosta tapaturmasioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen, jolla hänen vaatimuksensa oikean olkapään kiertäjäkalvosinjänteen repeämän aiheuttaman työkyvyttömyyden ja hoitokulujen korvaamisesta oli hylätty sen vuoksi, ettei A:n tapaturmailmoituksessa ja ensi kerran lääkärissä käydessään kuvaama tapaturma sisältänyt riittävää ulkoista voimaa aiheuttamaan kiertäjäkalvosinjänteen repeämää. A totesi häneltä jääneen alkuvaiheessa kertomatta, että hän oli tapahtuman yhteydessä paitsi horjahtanut myös ottanut oikealla kädellään vastaan välttääkseen maahan kaatumisen. A vaati suullisen käsittelyn toimittamista vahinkotapahtuman selvittämiseksi esittäen, että käsittelyssä kuultaisiin häntä itseään, häntä hoitanutta lääkäriä ja hänen työtoveriaan, jolle A oli ilmoituksensa mukaan kertonut tapaturmasta heti sen tapahtumisen jälkeen.

Vakuutus-oikeus, joka katsoi, ettei A:n muutettua tapahtumainkuvausta ollut pidettävä uskottavana, hylkäsi vaatimuksen suullisen käsittelyn toimittamisesta ilmeisen tarpeettomana. A:n valitus hylättiin.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevin perustein asia palautettiin vakuutus-oikeuteen

suullisen käsittelyn toimittamista varten.

KKO:2014:91

Tappo – Tapon yritys Seksuaalirikos – Raiskaus Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Yhteinen rangaistus – Yhteisen rangaistuksen mittaaminen

A oli muun muassa kuristamalla ja tappamisella uhaten pakottanut hänelle entuudestaan tuntemattoman X:n sukupuoliyhteyteen puistossa. A oli joitakin kuukausia myöhemmin yrittänyt tappaa Y:n työntämällä hänet rautatieasemalle saapumassa olleen junan eteen. Kysymys rangaistuksen mittaamisesta.

RL 6 luku 3 §
RL 6 luku 4 §
RL 7 luku 5 § 2 mom
RL 20 luku 1 § 1 mom (563/1998)
RL 21 luku 1 §

➔ KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2014:164

Pysäköintivirhemaksu – Ajoneuvon omistaja tai haltija – Vastuu pysäköintivirhemaksusta – Todennäköiseksi saattaminen

Kunnan pysäköinninvalvoja oli määrännyt auton omistajana olleelle luonnolliselle henkilölle pysäköintivirhemaksun auton oltua pysäköitynä ilman lupaa pysäköintipaikalla, jolle sai pysäköidä vain luvan perusteella. Auton omistajan mukaan autoa käytti myös kolmen hengen lähipiiri, johon kuuluvat henkilöt eivät asuneet samassa osoitteessa hänen kanssaan, eikä hän tiennyt, kenen käytössä auto oli ollut. Omistaja oli myös esittänyt selvitystä, jonka mukaan hän oli työpaikallaan toisella paikkakunnalla ajankohtana, jona pysäköinninvalvoja oli todennut pysäköintivirheen.

Kun asiassa ei ollut kysymys pysäköinnin ajankohtaan liittyvistä seikoista, omistajan oleminen toisella paikkakunnalla virheen tullessa todetuksi ei osoittanut, ettei hän ollut tehnyt kyseistä pysä-

köintivirhettä. Omistaja ei ollut myöskään viittauksella autoa niin ikään käyttävään lähipiiriin saattanut todennäköiseksi, että hän ei ollut pysäköintivirheen tekijä. Maksu voitiin siten määrätä.

Laki pysäköinninvalvonnasta 9 § 1 ja 2 momentti
Ks. myös KHO 2014:104

KHO:2014:165

Vammaispalvelu – Taloudellisen tukitoimi – Määrärahasidonaisuus – Henkilöauton hallintalaitteiden muutostyöt – Auto- maattivaihteisen auton hintaero käsivaihteiseen autoon verrattuna – Mönkijän hankintaan aiemmin myönnetyn avustuksen vaikutus – Tarveharkinta – Hallinnon yleiset oikeusperiaatteet – Vammaispalvelulain tavoitteet

Asiassa oli haettu vammaispalvelulaissa tarkoitettua avustusta auton hallintalaitteiden muutostöihin (1 550 euroa) sekä hinnanerotusta käsi- ja automaattivaihteisen auton välillä (3 000 euroa). Asianomaiselle vaikeavammaiselle henkilölle oli myönnetty noin puoli vuotta aikaisemmin merkittävä avustus mönkijän hankintaan, minkä lisäksi hänelle oli myönnetty kuljetuspalveluna 18 matkaa kuukaudessa.

Hallinto-oikeus oli kumonnut kunnan viranomaisen hylkäävän päätöksen ja palauttanut asian sille uudelleen käsiteltäväksi.

Korkein hallinto-oikeus lausui, että A:n hakemus koski määrärahasidonnaista taloudellista tukitoimintaa. Määrärahasidonnaisia palveluita kunnan on järjestettävä kunnassa esiintyvän tarpeen edellyttämällä tavalla, mutta kunnalla on vammaispalvelulainsäädännön tavoitteiden puitteissa harkintavaltaa määrärahan mitoituksessa sekä myös palvelujen kohdentamisessa ja etusijajärjestyksestä päätettäessä. Harkintavaltaa käyttäessään kunnan on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusperiaatteita, kuten tarkoitussidonnaisuuden periaatetta ja yhdenvertaisuusperiaatetta. Palvelujen kohdentamista koskevien periaatteiden tulee olla vammaispalvelulain tavoitteet huomioon ottaen hyväksyttäviä. Määrärahasidonnaisten palvelujen osalta kunnan järjestämisvelvollisuutta ei vastaa samanlainen asiakkaan ehdoton oikeus tietyn pal-

velun saamiseen kuin subjektiivisen oikeuden piiriin kuuluvissa palveluissa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että määrärahasidonnaisten palvelujen luonne huomioon ottaen muutoksenhakutuomioistuimen tehtävänä on ensisijaisesti arvioida, onko hakemuksen hylkääminen johtunut siitä, että kunta on selkeästi alimitoitannut tarvittavat määrärahat tai se ei ole johdonmukaisesti ja yhdenvertaisesti soveltanut päättämäänsä jakoperusteita.

A:n hakemusta ei ollut hylätty määrärahojen riittämättömyyden vuoksi tai kunnan vammaispalveluja koskevien periaatteiden nojalla, vaan viranhaltija ja perusturvalautakunta olivat arvioineet, ettei A jo saamiinsa palveluihin ja tukitoimiin nähden ollut hakemansa autoavustuksen tarpeessa. Päätösten ei voitu katsoa perustuneen muihin kuin hyväksyttäviin ja syrjimättömiin syihin.

Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja saattoi kunnan viranomaisen tekemän hylkäävän päätöksen voimaan.

Äänestys perusteluista 6–3.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1, 3 ja 9 §
Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 17 § 1 momentti

KHO:2014:166

Vammaispalvelu – Taloudellisen tukitoimi – Määrärahasidonaisuus – Henkilöauto – Auton hankinta – Muutostyöt – Määrärahojen mitoitus – Määrärahojen loppuminen – Hakemuksen hylkääminen

Vammaispalvelulain mukaan kunnan on varattava kunnassa esiintyvään palvelujen ja tukitoimien tarpeeseen nähden riittävät varat talousarvioon. Hakemus avustuksen myöntämisestä auton hankintaan ja siihen tarvittaviin muutostöihin oli hylätty muun muassa sillä perusteella, että tarkoitukseen varat määrärahat olivat loppuneet. Hallinto-oikeus oli kumonnut perusturvalautakunnan jaoston päätöksen muun muassa sillä perusteella, että kunnan varaaman määrärahan arvioitiin olevan riittämätön kyseisessä kunnassa esiintyvään tarpeeseen nähden. Kunta oli

kuitenkin esittänyt selvitystä siitä, että määrärahaa oli varattu keskimääräisen vuotuisen tarpeen mukaan. Koska kyse oli määrärahasidonnaisesta taloudellisesta tukitoimesta ja määrärahaa oli varattu asianmukaisesti tarpeeseen vaikuttavat seikat huomioon ottaen, hakemus oli voitu hylätä määrärahojen loppumisen vuoksi. Hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja perusturvalautakunnan jaoston päätös saatettiin voimaan.

Äänestys perusteluista 6–3.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1, 3 ja 9 §
Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 17 § 1 momentti

KHO:2014:167

Vammaispalvelu – Taloudellisen tukitoimi – Määrärahasidonnaisuus – Henkilöauto – Auton vaihtaminen – Määrärahojen kohdentaminen – Myöntämisperusteet – Etusijajärjestys

Vuonna 2009 syntyneen lapsen äiti oli hakenut vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) perusteella korvausta auton vaihdosta aiheutuviin kustannuksiin lapsensa vammaisuuden perusteella. Uuden auton hankintaa oli perusteltu sillä, että käytössä oleva auto jää pieneksi, kun lapsi tarvitsee kasvaessaan suurempia apuvälineitä, ja muutoinkaan auto ei enää vastannut viisihenkisen perheen tarpeita. Auto oli myös huonokuntoinen. Autoa tarvittiin muun ohella lapsen kuljettamiseen lääkäriin ja harastuksiin.

Hakemus oli koskenut määrärahasidonnaista taloudellista tukitoimintaa. Kunta voi päättää tukitoimien kohdentamisesta näihin palveluihin. Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös vammaispalvelulain mukaisten määrärahasidonnaisten palvelujen ja tukitoimien myöntämisperusteista ei ollut ristiriidassa vammaispalvelulain yleisten tavoitteiden kanssa. Perheen tilanne ei vastannut päätöksessä esitettyjä tuen yleisiä myöntämisperusteita. Kunnan viranomaisen päätöksen äidin hakemukseen ei voitu katsoa perustuneen muihin kuin hyväksyttäviin ja syrjimättömiin syihin. Viranomaisen oli si-

ten voinut hylätä hakemuksen auton vaihdosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi.

Äänestys perusteluista 6–3.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1, 3 ja 9 §
Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 17 § 1 momentti

KHO:2014:168

Kunnallisasia – Kunnan jäsenen oikaisuvaatimus – Oikaisuvaatimuksen hylkääminen – Oikaisuvaatimuspäätöksen tiedoksianto – Päätöksen nähtäville asettaminen – Valitusajan alkaminen – Päätöksen toimittaminen sähköpostitse asiamiehelle – Myöhästynyt valitus

Muutoksenhakijat olivat kunnan jäsenenä hakeneet oikaisua kunnanhallituksen päätökseen 26.11.2013, jolla oli päätetty siirtymäkorvauksen maksamisesta kunnanjohtajalle. Kunnanhallituksen oikaisuvaatimuksen johdosta antama päätös 12.12.2013 oli päätökseen liitetyn valitusosoituksen mukaan asetettu yleisesti nähtäville 16.12.2013, minkä lisäksi valitusosoituksessa todettiin, että päätös oli lähetetty tiedoksi valittajien asiamiehelle sähköpostitse 16.12.2013. Hallinto-oikeus jätti muutoksenhakijoiden 16.1.2014 hallinto-oikeuteen saapuneen valituksen tutkimatta. Koska muutoksenhakijoiden valitusajaksi oli alkanut päätöksen asettamisesta yleisesti nähtäville, määräaika valituksen toimittamiselle hallinto-oikeuteen oli päättynyt 15.1.2014.

Valituksessa korkeimmassa hallinto-oikeudessa muutoksenhakijat vetosivat muun ohella siihen, että Kuntaliiton internet-sivuilla olevan ohjeen mukaan oikaisuvaatimuksen tehnyt kuntalaista oli pidettävä asianosaisena, minkä johdosta myös kuntalaiselle oikaisuvaatimuksen tekijänä oli annettava päätös erikseen tiedoksi. Muutoksenhakijat katsoivat, että heidän muutoksenhakuajansa oli alkanut asiamiehelle lähetetystä sähköpostista. Muutoksenhakuajaksi tuli siksi lisätä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annetun lain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettu kolmen päivän aika. Tämän mukaisesti heidän valituk-

sensa hallinto-oikeuteen oli saapunut valitusajan kuluessa.

Korkein hallinto-oikeus pysytti hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen. Päätös siirtymäkorvauksen maksamisesta kunnanjohtajalle ei kuntalain 92 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla kohdistunut muutoksenhakijoihin eikä se välittömästi vaikuttanut heidän oikeuteensa, velvollisuuteensa tai etuunsa. Muutoksenhakijoiden valitusajaksi perustui siten siihen, että he olivat kunnan jäseniä. Kuntalain mukaisesti muutoksenhakijoiden valitusajaksi peruste säilyi samana sekä oikaisuvaatimusta että valitusta käsiteltäessä. Valitusajaksi oli näin ollen alkanut oikaisuvaatimuksen hylkäävän päätöksen asettamisesta yleisesti nähtäville. Jotta muutoksenhakijoilla oli mahdollisuus käyttää tehokkaasti muutoksenhakuoikeuttaan, valituksenalainen päätös oli tullut toimittaa heille valitusajan kuluessa. Tästä päätöksen toimittamisesta ei kuitenkaan ollut alkanut erillistä tai uutta määräaika valituskirjelmän toimittamiselle. Valitusosoituksen tiedot ja merkinnät eivät myöskään olleet sillä tavoin virheellisiä tai ristiriitaisia, että muutoksenhakijoiden olisi voitu katsoa erehtyneen viranomaisen antaman ohjauksen vuoksi siitä seikasta, mistä ajankohdasta heidän kunnan jäsenenä tekemänsä valituksen valitusajaksi oli alkanut kulua. Hallinto-oikeuden oli tullut jättää valitus myöhästyneenä tutkimatta.

Kuntalaki 92 § 1 momentti, 93 § ja 95 § 1 momentti
Hallintolaki 47 §
Hallintolainkäyttölaki 51 § 2 momentti
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 19 §

KHO:2014:169

Liikennevakuutusmaksu – Julkisen saatava – Suora ulosottokeelpoisuus – Perustevalitus – Hallinto-oikeuden toimivalta – Tutkimatta jättäminen

Vakuutusyhtiö oli laskuttanut liikennevakuutusmaksuja, jotka A vaati hallinto-oikeudessa poistettaviksi. Hallinto-oikeus oli tutkinut A:n vaatimukset perustevalituksena ja hylännyt ne. Asiassa oli viran puolesta ratkaistava, oliko hallinto-oikeus voinut hallinto-

lainkäytön järjestyksessä tutkia A:n liikennevakuutusmaksuja koskevat vaatimukset.

Korkein hallinto-oikeus katsoi päätöksessään esittämillään perusteilla, ettei liikennevakuutusmaksua koskevaa asiaa voitu käsitellä hallintolainkäytön järjestyksessä. Hallinto-oikeudella ei siten ollut toimivaltaa tutkia A:n vaatimuksia verojen ja maksujen täytäntönpa- nostasta annetun lain 9 §:n 1 momen- tin mukaisena perustevalituksena. Korkein hallinto-oikeus kumosi ja poisti hallinto-oikeuden päätöksen ja jätti A:n vakuutusyhtiön laskut- tamista liikennevakuutusmaksuis- ta tekemät vaatimukset tutkimatta.

Laki verojen ja maksujen täytän- tönpa- nostasta 1 § 1 momentti, 2 §, 3 §, 9 § 1 momentti ja 11 §
Vakuutuslainsäädäntö 40 §

KHO:2014:170

Patentti – Väite – Väitemaksun suorittaminen väiteaikana – Väitteen tutkiminen – Oikeus- suojan rajoittaminen

Patentti- ja rekisterihallitus oli jät- tänyt patenttia vastaan tehdy- n väitteen tutkimatta sillä perusteel- la, ettei väitemaksua ollut suoritet- tu väiteajan kuluessa. Koska väite- maksun suorittamisen ajankoh- dasta ei ollut säädetty laissa, väi- tettä ei olisi tullut jättää tällä perus- teella tutkimatta varaamatta väit- teentekijälle mahdollisuutta täy- dentää väitettä suorittamalla väite- maksu.

Perustuslaki 80 § 1 momentti
Hallintolaki 20 § ja 22 § 1 momentti
Patenttilaki 24 § 1 momentti ja 74 § 1 momentti
Patenttiasetus 34 § 1 momentti ja 37 § (1118/2007)

KHO:2014:171

Vammaispalvelu – Henkilökoh- tainen avustaja – Sisar – Erityi- nen syy – Puheen ja äänen tuoton estyminen – Vaikeavam- maisen kommunikoinnin ymmärtäminen

A oli sairastanut kaksi aivoveren- vuotoa kesällä 2010. Palvelusuun- nitelman mukaan hän tarvisi apua kaikissa henkilökohtaisissa päivit- täisissä toimissaan ja kodin ulko- puolella asioitaessa. A:n kommu- nikointia vaikeutti erittäin vaikea- asteinen oraalinen ja verbaalinen

apraksioireisto, jonka seurauksena puheen ja äänen tuotto oli koko- naan estynyt. A kommunikoi sil- millään sekä eleillä ja ilmeillä. Pu- heen ymmärtämisessä ei sen sijaan ollut vaikeutta.

Asiassa oli kysymys siitä, voiko A:n sisar, joka oli aikaisemmin toi- minut hänen omaishoitajanaan, toimia A:n henkilökohtaisena avustajana.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että sisarta oli pidettävä vammais- palvelulain 8 d §:n 4 momentissa tarkoitettuna vaikeavammaisen henkilön läheisenä henkilönä, joka ei voi toimia henkilökohtaisena avustajana, ellei sitä erityisen painavasta syystä ole pidettävä vai- keavammaisen henkilön edun mu- kaisena.

Asiassa esitetyn selvityksen mu- kaan ulkopuolisen avustajan palk- kaaminen oli osoittautunut vai- keaksi. Sisaren todettiin kykene- vän tulkitsemaan veljensä ilmeitä ja eleitä ja tämän tunnetiloja. Kun otettiin A:n sairaudesta ja vammai- suudesta saatu selvitys, hänen oma mielipiteensä, palvelusuunni- telmassa määritetty yksilöllinen avun tarve sekä hänen elämänti- lanteensa kokonaisuudessaan huomioon, sisaren toimimista hen- kilökohtaisena avustajana oli pi- dettävä erityisen painavasta syystä A:n edun mukaisena.

KHO:2014:172

Vesihuolto – Vesihuoltolaitos – Kuntajaon muutos – Kuntien yhdistyminen – Vesihuollon maksut – Erisuuruiset perus- maksut vesihuoltolaitoksen toi- minta-alueella – Maksujen yhtenäistäminen

Viisi eri vesihuoltolaitosta oli kun- tajaon muutoksen johdosta yhdis- tetty uuden kunnan liikelaitokse- na toimivaksi vesihuoltolaitokseksi. Asiassa oli esitetty selvitystä siitä, miten yhdistyvien vesihuoltolai- tosten toiminnot osana kuntaa, ve- sihuoltolaitosten toimintaympäri- söt, kuntien yhdyskuntarakenne sekä vesihuoltolaitosten maksura- kenne ja maksujen suuruudet oli- vat huomattavasti poikenneet toi- sistaan. Selvitystä oli esitetty myös siitä, miten maksuja pyrittiin yhtenäistämään siten, etteivät vesi- huollon maksuihin tulevat muu- tokset olisi yksittäisen kuluttajan kannalta kohtuuttomia.

Vesihuoltolaitos oli sinänsä voi- nut päättää vanhoihin vesihuolto- laitosten toiminta-alueisiin perus- tuvista erisuuruista vesihuollon perusmaksuista. Koska vesihuol- tolaitoksen päätöksistä ei kuiten- kaan käynyt ilmi, mihin laskenta- perusteisiin ja todennettuihin kus- tannuksiin maksut perustuvat, mi- ten vesihuollosta perittävät mak- sut vastaavat kustannusten katta- misen periaatetta ja edistävät aihe- uttamisperiaatteen toteuttamista sekä minkälainen tuotto maksui- hin sisältyy, johtokunnan päätök- set oli lainvastaisina kumottava.

Vesihuoltolaki 19 § 1 ja 2 momentti (119/2001)
Kuntajakolaki (1196/1997) 31 § (619/2003) 1 ja 2 momentti

KHO:2014:173

Ulkomaalaisasia – Käännättämi- nen – Asiamies – Valtakirjan puuttuminen – Tutkimatta jättä- minen – Täydennyspyyntö

Hallinto-oikeus oli vastaselitys- pyynnön yhteydessä pyytänyt asiamiestä toimittamaan hallinto- oikeudelle valtakirjan. Asiamies oli toimittanut vastaselityksen, mutta ei valtakirjaa. Sen jälkeen asiamies oli toimittanut vielä lisäselvitystä hallinto-oikeuteen, ja tiedustellut myös puhelimitse asi- an käsittelyn aikataulua. Hallinto- oikeudesta ei ollut enää viitattu puuttuvaan valtakirjaan. Hallinto- oikeus oli jättänyt valituksen valta- kirjan puuttumisen vuoksi tutki- matta.

Hallintotuomioistuimen velvol- lisuutena on vireille tullessa asi- assa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tutkia kaikkien proses- sinedellytysten olemassaolo. Näin ollen puuttuvaa valtakirjaakin olisi tullut ensisijaisesti tiedustella asia- mieheltä jo ennen valituksen lähet- tämistä Maahanmuuttovirastoon lausunnon antamista varten. Pyy- dettäessä valtakirjaa olisi pyyn- töön niin ikään tullut selvyiden vuoksi liittää uhka mahdollisesta tutkimatta jättämisestä nimen- omaan sillä perusteella, että valta- kirjaa ei toimiteta.

Valituksen kohteena olevassa asiassa oli kysymys ulkomaalaisen maasta poistamisesta, jonka yhtey- dessä tulee arvioida edellytykset käännättää valittaja kotimaahansa. Tässä yhteydessä muun ohella Eu- roopan ihmisoikeussopimukseen

ja ulkomaalaislakiin perustuvien niin sanottujen palautuskieltojen vaikutus tulee ratkaistavaksi. Valituksen tutkimatta jättämisellä hallinto-oikeudessa valittajalta olisi eväty mahdollisuus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi.

Hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja asia palautettiin hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.

Perustuslaki 9 § 4 momentti ja 21 § 1 momentti

Hallintolainkäyttölaki 21 § 1 momentti, 25 § 2 momentti, 28 § ja 51 § 2 momentti

KHO:2014:174

Ilotuliteasia – Pelastusviranomaisen päätös – Myymälä – Varastokontti – Piha – Ilotuliteydennys

Asiassa oli kysymys sen arvioimisesta, oliko pelastusviranomainen voinut asettamallaan ehdolla kieltää käyttämästä yhden myymälän pihalla olevaa varastokonttia toisen myymälän ilotuliteydennyksiin.

Räjähdeasetuksen kaupan varastointia koskevat säännökset edellyttivät, että varasto oli myymälän yhteydessä. Varastolla ja myyntipisteellä oli oltava toiminnallinen yhteys. Varasto, josta suoritettiin ilotulitteiden jakelua useammalle toimijalle, oli pysyvän varastoinnin tunnusmerkistön täyttävää toimintaa, jossa ei voitu soveltaa tilapäisestä kaupan varastoinnista annettuja säännöksiä. Mikäli kontti oli sijoitettu jonnekin muualle, ei kyse ollut enää kaupan varastoinnista, vaan tällaisen varaston luvan tarvetta oli arvioitava pysyvää varastointia koskevien säännösten perusteella. Ilotulitusvälineiden varastointi myymälärakennuksen ulkopuolelle sijoitettavassa kontissa voi tapahtua vain kyseisen myymälärakennuksen piha-alueella. Tämän vuoksi ilotulitteita myyvän yhtiön ilmoitusta myymälän yhteydessä tapahtuvasta ulkovarastoinnista ei voitu hyväksyä siltä osin kuin ulkovarastointi oli ollut tarkoitettu toteuttaa muualla kuin sanotun myymälän piha-alueella.

Perustuslaki 18 §

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuus-

desta 58 ja 63 §
Räjähdeasetus 38 ja 40–42 §

KHO:2014:175

Pysäköintivirhemaksu – Kunnallinen pysäköinninvalvonta – Jalkakäytävä – Yksityisalue – Kiinteistön omistajan valtuutus

Tontilla olevan rakennuksen ja rakennuksen edustalla olevan jalkakäytävän välissä oli jalkakäytävän tavoin pinnoitettu alue, joka kuului kyseiseen tonttiin ja oli kiinteistön omistajan omistuksessa. Alue ei ollut katualueeseen kuuluvaa jalkakäytävää. Kun tontin omistaja ei ollut pyytänyt tai valtuuttanut kunnallista pysäköinninvalvontaa valvomaan pysäköintiä tontilla, kunnallinen pysäköinninvalvoja ei ollut voinut määrätä pysäköintivirhemaksua kyseiselle alueelle pysäköimisestä.

Laki pysäköinninvalvonnasta 1 § 1 momentti 1 kohta ja 2 § 2 momentti

Tieliikennelaki 2 § 7 kohta ja 27 § 2 momentti 1 kohta

KHO:2014:177

Oikeusapu – Avustajan palkkio – Palkkion määrääminen pääasian käsittelyn päättymisen jälkeen

Asiassa oli asianajaja A:n hakemuksesta ratkaistavana, tuleeko B:n oikeudenkäyntiavustajana sekä hallinto-oikeudessa että korkeimmassa hallinto-oikeudessa toimineelle A:lle määrätä oikeusapulain asianomaisten säännösten nojalla B:n avustamisesta korkeimmassa hallinto-oikeudessa palkkio ja korvaus kuluista, kun A oli pääasian käsittelyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa jo päätyttyä vaatinut avustajan palkkion määräämistä. Asiaa ratkaistaessa oli arvioitava, mikä merkitys oli annettava pääasiassa esitetylle vaatimukselle suullisen käsittelyn toimittamisesta korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen pääasiassa toimitetussa valituksessa, vastaselityksessä tai sen täydennyksessä ei ollut vaadittu avustajan palkkion määräämistä valtion varoista. Korkeimman hallinto-oikeuden vastaselityspyynnöstä oli käynyt ilmi hallintolainkäyttölain 35 §:n mukaisesti, että

korkein hallinto-oikeus voi ratkaista asian pyydetyin vastaselityksen toimittamatta jättämisestä huolimatta. Korkein hallinto-oikeus totesi, että käsittely ylintä tuomiovaltaa hallintolainkäyttöasioissa käyttävässä korkeimmassa hallinto-oikeudessa on pääsääntöisesti kirjallista. B:n asiassa jo hallinto-oikeus oli hylännyt suullisen käsittelyn toimittamista koskevan pyynnön pääasian yhteydessä. Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei B:n avustajana asiassa toimineella asianajaja A:lla ollut tähän nähden perusteltua syytä luottaa siihen, että vaatimukseen suullisen käsittelyn toimittamisesta korkeimmassa hallinto-oikeudessa suostuttaisiin ja siksi lasku voitaisiin esittää vasta suullisessa käsittelyssä tai että korkein hallinto-oikeus erikseen päättäisi suullisen käsittelyn toimittamista koskevan vaatimuksen hylkäämisestä ja siinä yhteydessä tiedustelisi, vaatiiko asiamies oikeusapulain mukaista palkkiota määrättäväksi.

Avustajan palkkiovaatimuksen puuttumista ei voitu pitää hallintolainkäyttölain 28 §:ssä tarkoitettuna seikkana, jonka vuoksi tuomioistuimen olisi tullut varata avustajalle tilaisuus valituksen täydentämiseen. Kun palkkiovaatimus ei ilmennyt oikeudenkäyntiasiakirjoista eikä laskua ollut esitetty, tuomioistuimen velvollisuutena ei ollut varata avustajalle tilaisuutta palkkiovaatimuksen esittämiseen.

Pääasian käsittely oli päättynyt korkeimman hallinto-oikeuden 14.4.2014 antamalla päätöksellä. Asian käsittelyn aikana oikeudenkäyntiavustajana toiminut asianajaja A ei ollut esittänyt vaatimusta oikeusapulain mukaisen palkkion määräämiseksi tai toimittanut avustajan palkkiolaskua. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei asianajaja A:lle voitu enää myöhemmin määrätä suoritettavaksi 22.4.2014 saapuneessa laskussa vaadittua palkkiota sekä korvausta kuluista. Asianajaja A:n hakemus hylättiin.

Äänestys 14–5 (täysistuntoratkaisu).

Oikeusapulaki 8 § 4 momentti, 13 § 1 momentti viimeinen virke, 17 § 1 momentti, 18 § 1 momentti ja 18 § 2 momentti

Hallintolainkäyttölaki 23 § 1 momentti 2 kohta, 27 § 1 momentti, 28 §, 34 § 2 momentti, 35 § 1 mo-

mentti, 51 § 1 momentti
Ks. KHO:2014:178 ja KHO:2014:179

KHO:2014:178

Oikeusapu – Avustajan palkkio – Palkkion määrääminen pääasian käsittelyn päättymisen jälkeen

Asiassa oli ratkaistavana, oliko hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntiavustajana toimineelle avustajalle määrättävä maksettavaksi palkkiota hallinto-oikeuden päätöksen antamisen jälkeen esitetyn laskun perusteella, kun hallinto-oikeus oli vastaselityspyynnön yhteydessä kehottanut toimittamaan laskuerittelyn viimeistään pyynnössä mainittuna määräpäivänä, eikä varausta uuden laskun esittämiseen ollut tehty.

Hallinto-oikeus oli vastaselityspyynnön yhteydessä kehottanut turvapaikka-asiaa muutoksenhakijan avustajana toiminutta asiasta toimittamaan laskun asiassa suoritetuista toimenpiteistä vastaselityksen antamiselle varatun määräajan kuluessa. Avustaja oli toimittanut hallinto-oikeudelle vastaselityksen ja laskun asetettua määräajassa. Vastaselityksen antamisen jälkeen avustaja oli toimittanut hallinto-oikeudelle oikeusapupäätöksen, kolmansien osapuolten tekemän vetoituksen muutoksenhakijan puolesta sekä lääkärinlausunnon. Avustaja oli liittännyt mainittuihin kirjelmiin lyhyen saatekirjelmän, jossa ei ilmoitettu aikomuksesta vaatia palkkiota näistä toimenpiteistä. Hallinto-oikeus antoi päätöksen asiassa 4.7.2013 ja määräsi avustajalle valtion varoista maksettavaksi palkkiota vastaselityksen yhteydessä esitetyn laskun mukaisesti.

Avustaja toimitti 8.7.2013 hallinto-oikeudelle kirjelmän ja uuden korvaavan laskun, jossa hän vaati palkkion määräämistä maksettavaksi aiemmin esitetyn laskun lisäksi myös niistä toimenpiteistä, joita hän oli suorittanut vastaselityksen antamisen jälkeen. Hallinto-oikeus hylkäsi hakemuksen.

Avustaja vaati korkeimmassa hallinto-oikeudessa hallinto-oikeuden päätöksen kumoamista ja vaaditun palkkion maksamista. Korkein hallinto-oikeus totesi, että oikeusapulain mukaan pääasiaa käsittelevän tuomioistuimen tuli

ratkaista oikeusapupalkkiota koskeva kysymys samana päivänä kuin itse pääasiakin. Palkkiota määrätessään tuomioistuimen tuli arvioida kohtuullisen palkkion suuruus ja suoritettujen toimenpiteiden sekä aiheutuneiden kustannusten tarpeellisuus. Oikeusapupalkkioon liittyi myös mahdollisuus määrätä vastapuoli oikeusapulain 22 §:n nojalla korvausvelvolliseksi oikeusapua saaneen oikeudenkäyntikustannuksista. Suoritettujen toimenpiteiden tarpeellisuuden ja palkkion kohtuullisuuden kokonaisarvioinnin sekä vastapuolen korvausvelvollisuuteen liittyvän harkinnan ja kuulemisen kannalta oli perusteltua, että palkkion määrääminen ja sen suuruuden arviointi voitiin tehdä pääasian käsittelyn yhteydessä.

Oikeusapulain mukaan määrättyllä avustajalla oli mainitun lain säännösten mukaan velvollisuus hoitaa päämiehensä asiaa huolellisesti siten, että asian ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys oli toimitettu tuomioistuimelle ennen asian ratkaisemista. Avustajan velvollisuutena oli siten toimittaa asiassa mahdollisesti kertynyttä lisäselvitystä myös valituksen laatimisen ja mahdollisen vastaselityksen tai muun pyydetyn lausuman antamisen jälkeenkin. Avustajalla oli myös oikeus saada suorittamistaan tarpeellisista toimenpiteistä käytetyn ajan perusteella kohtuullinen palkkio sekä korvaus kuluistaan.

Avustajalla oli kuitenkin myös velvollisuus huolehtia, että palkkioasian ratkaisemiseksi tarvittavat ajantasaiset tiedot olivat tuomioistuimen käytössä. Tuomioistuimen velvollisuutena puolestaan oli kehottaa avustajaa korjaamaan asiakirjoista havaitsemansa puute myös palkkioasian osalta määräajan kuluessa. Hallintotuomioistuimissa asian käsittely on pääsääntöisesti kirjallista.

Avustajan velvollisuutena oli huolehtia siitä, että hän toimittaa kirjelmiinsä liittyvät laskut sähköisen laskutusjärjestelmän kautta viipymättä tuomioistuimelle tai jos tämä poikkeuksellisesti ei olisi mahdollista, jo tehdyn laskutuksen jälkeen lisäkirjelmän toimittamissaan ainakin ilmoittaa, että asiassa on tarkoitus toimittaa lisälasku.

Hallinto-oikeus oli vastaselityspyynnön yhteydessä varannut

avustajalle tilaisuuden toimittaa asiassa suoritetuista toimenpiteistä lasku ennen päätöksen antamista ja ilmoittanut, että asia voidaan ratkaista määräajan jälkeen, vaikka vastaselitystä ei ole annettu. Avustaja ei ollut vastaselityksen jälkeen toimittamissaan kirjelmässä tuonut esille, että asia vaatisi vielä lisäselvityksiä tai että jo toimitettua laskua olisi tarkoitus täydentää. Näissä oloissa asiassa ei ollut perusteita palkkion määräämiseen uuden täydennetyn laskun perusteella pääasian käsittelyn päättymisen jälkeen.

Äänestys 11-8 (täysistuntoratkaisu)

Oikeusapulaki 8 § 4 momentti, 17 § 1 momentti, 18 § 1 ja 2 momentti Hallintolainkäyttölaki 34 § 2 momentti ja 35 § 1 momentti
Ks. KHO:2014:177 ja KHO:2014:179

KHO:2014:179

Oikeusapu – Päätöksen tiedoksiantoon liittyvä tulkkaukulu – Tarpeelliset toimenpiteet – Vaatimuksen esittämisen ajankohta

Oikeusaputoimisto oli myöntänyt A:lle oikeusapua ilman omavastuuta asiassa, joka koski valittamista Maahanmuuttoviraston päätöksestä. Korkein hallinto-oikeus oli 31.3.2014 hylännyt hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituslupahakemuksen ja määrännyt samalla A:n avustajalle maksettavaksi palkkiota valtion varoista asiassa esitetyn vaatimuksen mukaan. Vaatimus sisälsi muun ohella palkkiovarauksen yhden tunnin ajalta päätöksen tiedoksiantamiseen ja läpikäymiseen. Avustaja esitti 24.6.2014 korkeimmalle hallinto-oikeudelle hakemuksen päätöksen tiedoksiantamiseen liittyvien tulkkauksulujen korvaamisesta valtion varoista edellä mainitun oikeusapupäätöksen nojalla.

Oikeusavun saajalla oli oikeusapulain 4 §:n nojalla oikeus asian käsittelyssä tarvitsemaansa tulkkauksen ja käännösapuun. Oikeusapulain 18 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuimen tuli määrätä avustajalle suoritettavasta palkkiosta pääasian ratkaisemisen yhteydessä. Päätöksen tiedoksiantamiseen liittyvä tulkkaukulu voitiin hyväksyä päätöksen tiedoksiantamiseen liittyvänä kohtuullisen suuruinen tulkkauksuluvarausena pääasian ratkaisemisen

yhteydessä, mikäli asiassa ilmenevien seikkojen nojalla oli ilmeistä, että päätöksen tulkkaminen päämiehelle oli sen tiedoksiantamiseksi tarpeen.

Pääasian käsittelyn päätyttyä esitetty kuluvaatimus olisi tullut lähtökohtaisesti hylätä. Koska päätöksen tiedoksiantamiseen liittyvät tulkkaukset oli säännönmukaisesti hylätty ennen palkkioasetuksen 4 a §:n 1.1.2014 voimaan tullesta muutosta, oli avustajalle näissä oloissa määrättävä korvattavaksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksiantamiseen liittyvä, asiassa esitetyn selvityksen perusteella tarpeellinen tulkkaukset, pääasian ratkaisun jälkeen tehdystä hakemuksesta.

Oikeusapulaki 4 § 1 momentti 2 kohta, 17 § 1 momentti, 18 § 2 ja 6 momentti
Valtioneuvoston asetus oikeusavun palkkioperusteista 3 § ja 4 a §
Ks. KHO:2014:177 ja KHO:2014:178

Ympäristöasiat

KHO:2014:176

Ympäristölupa – Turvetuotanto – Edellytykset – Lupaharkinta – Uhanalainen kalalaji – Meritaimen – Purotaimen – Merkittävä pilaantuminen – Erityinen luonnonolosuhde – Selvitykset – Varovaisuusperiaate – Vesienhoitosuunnitelma – Vesistöluokitukset – Hyvä tila – Lapväärtin-joki-Isojoki

Vastaanottavan vesistön nykyisen kokonaistilan vuoksi uuden ja pääosin ojittamattoman turvetuotantoalueen käyttöönoton katsottiin hidastavan Kokemäenjoen-Saaristomerren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman mukaista hyvän tilan saavuttamista Lapväärtinjoen-Isojoen valuma-alueella. Tuotannosta aiheutuva kuormitus voisi aiheuttaa sellaisia veden laadun muutoksia, jotka edelleen heikentävät purotaimenen menestymismahdollisuuksia Kärjenjoessa-Siironjoessa ja tätä kautta voivat vaikuttaa heikentävästi myös Lapväärtinjoen-Isojoen meritaimenkantaan ja samalla vaikeuttaa vesimuodostuman ekologista tilaa kuvaavan luokan parantamista. Mahdollisena oli tällöin myös pidettävä, että taimenkantojen heikentymisellä voisi olla ko-

konaisuutena arvioiden merkitystä jokihelmisimpukan esiintymiselle Lapväärtinjoen-Isojoen pääuoman yläjuoksulla ja Natura 2000 -alueella.

Samaan lajiin kuuluvat purotaimen ja meritaimen voivat risteä, ja niiden jälkeläiset ovat lisääntymiskykyisiä. Tämän vuoksi myös purotaimenkannan säilymisellä on merkitystä, kun äärimmäisen uhanalaiset meritaimenkannat pyritään säilyttämään. Taimenen merkitystä päästöjen vaikutusalueella korosti myös, että taimen on välttämätön jokihelmisimpukan elinkierrolle Lapväärtinjoen-Isojoen yläjuoksulla, sekä se seikka, että napapiirin eteläpuolisessa osassa Suomea myös purotaimen on erittäin uhanalainen.

Ympäristönsuojelulain (86/2000) 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa voi olla myös paikallisesti tärkeän tai uhanalaisen lajin tuhoutuminen. Asiassa oli tästä syystä otettava huomioon erityisesti toiminnasta aiheutuva vaikutus purotaimeneen ja edelleen mahdollisesti meritaimeneen. Ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen erityisten luonnonolosuhteiden huonontuminen saattoi tässä tapauksessa ilmetä Lapväärtinjoen-Isojoen pääuoman sekä sivu-uomien muodostaman ekologisen kokonaisuuden kannalta meritaimenen ja edelleen jokihelmisimpukan elinolosuhteiden heikentymisenä.

Kun otettiin huomioon ympäristönsuojelulain 4 § sekä 50 §:n 2 momentti, pääosin ojittamattoman suon ottamisesta turvetuotantoon ja turvetuotannon siellä harjoittamisesta, vaikka se tehtäisiin parasta käyttökelpoista tekniikkaa soveltaen, aiheutuisi asiassa esitettyjen selvitysten perusteella arvioituna ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa sekä mahdollisesti 42 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua erityisen luonnonolosuhteen huonontumista. Tämän vuoksi edellytyksiä ympäristöluvan myöntämiseen ei ollut.

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 4 §, 5 § 1 momentti, 35 § 2 momentti, 41 § 1 ja 3 momentti, 42 § 1 momentti 2 ja 4 kohta ja 50 § 2 momentti

► KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2014-102

Menettämisseuraamus – Hyödyn menettäminen

Kysymys huumausaineen myymisestä ja luovuttamisesta syntyneen saatavan tuomitsemisesta valtiolle menetetyksi rikoksen tuottamana taloudellisena hyötynä.

VL:2014-103

Oikeudenkäyntimenettely – Hakemusasia – Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus Holhousvoimi – Edunvalvojan määrääminen

Maistraatti oli vaatinut käräjäoikeudessa, että alaikäiselle lapselle määrätään edunvalvojan sijainen edustamaan lasta isyyden selvittämistä ja mahdollista kumoamista koskevissa oikeustoimissa. Käräjäoikeudessa asiaan osallisena kuuluu mies, joka piti itseään lapsen biologisena isänä, oli yhtynyt maistraatin hakemukseen. Käräjäoikeus oli hylännyt hakemuksen, ja mies oli hakenut yksin muutosta käräjäoikeuden päätökseen. Kysymys miehen muutoksenhakuoikeudesta.

VL:2014-104

Työrikos – Työsyrintä Virkarikos – Virkavelvollisuuden rikkominen

Vankilanjohtaja ei jatkanut määräaikaisen apulaisvankilanjohtajan virkasuhdetta saatuaan tietää, että apulaisvankilanjohtaja seurustelee entisen vangin kanssa. Perusteena menettelylle vankilanjohtaja ilmoitti luottamuspuolan, joka johtui siitä, ettei apulaisvankilanjohtaja ollut kertonut seurustelusuhdestaan hänelle. Kysymys siitä, oliko vankilanjohtaja syyllistynyt työsyrintään ja virkavelvollisuuden rikkomiseen.

VL:2014-105

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokesittelylupa

Käräjäoikeus oli määrännyt päivänsakon rahamäärän viimeksi toimitettujen verotietojen mukaan. Vas-

taaja oli valituksessaan hovioikeuteen vedonnut työttömyytensä vuoksi alentuneisiin tuloihin ja ilmoittanut tulonsa määrällisesti. Kysymys siitä, olisiko hovioikeuden tullut myöntää asiassa jatkokäsittelylupa.

VL:2014-106

**Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa
Huumausainerikos
Rikokseen osallisuus – Avunanto**

Käräjäoikeus oli katsonut, että A oli sallinut avopuolisonsa harjoittaa hampun viljelyä heidän yhteisesti omistamansa asuinrakennuksen pihamaalla ja sallinut tämän säilyttää hampua muun muassa asunnon asuintiloissa. Käräjäoikeus katsoi A:n edistäneen näin avopuolisonsa huumausainerikoksen tekemistä ja siten syyllistyneen avunantoon huumausainerikokseen. Kysymys siitä, olisiko hovioikeuden tullut myöntää asiassa jatkokäsittelylupa.

VL:2014-107

**Oikeudenkäyntimenettely
Muutoksenhaku
Vahingonkorvaus – Kanavointi – Korvausvastuun jakaantuminen**

Käräjäoikeus oli tuominnut virkamiehen virkasalaisuuden rikkomisesta ja velvoittanut hänet ja valtion yhteisvastuullisesti suorittamaan asianomistajalle korvausta kärsimyksestä ja oikeudenkäyntikuluisista. Tuomiolauselman mukaan kor-

vaukset saatiin periä virkamieheltä, jos niitä ei saatu perittyä valtiolta. Valtio valitti korvausten osalta hovioikeuteen. Hovioikeus alensi korvausten määrää myös virkamiehen osalta todeten, että korvaukset saadaan periä virkamieheltä vain, jos niitä ei saada perittyä valtiolta. Kysymys hovioikeuden menettelyn oikeellisuudesta.

VL:2014-108

**Törkeä dopingrikos
Rangaistuksen määrääminen**

Kysymys rangaistuksen määräämisestä törkeää dopingrikosta koskevassa asiassa.

VL:2014-109

**Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus
Rangaistuksen täytäntöönpano – Täytäntöönpanon aloittaminen**

Vangittuna ollut alle 18-vuotias vastaaja A oli tyytymättömyyden ilmoittamisaikana ilmoittanut vankeudessa tyytyvänsä käräjäoikeuden tuomioon siltä osin kuin hänet oli tuomittu vankeusrangaistukseen. A oli kuitenkin ilmoittanut tyytymättömyyttä tuomioon ja valittanut siitä hovioikeuteen. Hovioikeus oli jättänyt valituksen tutkimatta. Kysymys siitä, oliko A menettänyt oikeutensa hakea muutosta käräjäoikeuden tuomioon.

VL:2014-110

Konkurssi

Konkurssiin asetettu yhtiö A omisti yhtiö B:n osakkeita. Yhtiö B vaati, että A:n konkurssipesä velvoitetaan suorittamaan sille osakkeiden omistukseen perustuvia hoito- ja rahoitusvastikkeita. Kysymys siitä, oliko konkurssipesä velvollinen suorittamaan vastikkeet massavelkana, ja siitä, oliko konkurssipesällä oikeus luopua osakkeista jättämällä ne yhtiö A:lle.

VL:2014-111

Tuomioistuimen toimivalta – Tuomioistuin- vai hallintoriita- asia

Kysymys yleisen tuomioistuimen toimivallasta.

VL:2014-112

**Tuomioistuimen toimivalta – Tuomioistuin- vai hallintoriita- asia
Maankäyttö- ja rakennuslaki**

Kunta ja kiinteistön omistaja olivat tehneet maankäyttö- ja rakennuslain 91 b §:ssä tarkoitetun maankäyttösopimuksen. Kiinteistön omistajat vaativat kanteessaan ensisijaisesti maankäyttösopimuksen julistamista oikeustoimilain 32 §:n ja 33 §:n nojalla pätemättömäksi, toissijaisesti sopimuksen vahvistamista maankäyttö- ja rakennuslain vastaisena mitättömäksi ja viime sijaisesti sopimuksen kohtuullistamista oikeustoimilain 36 §:n nojalla. Kysymys yleisen tuomioistuimen toimivallasta.